

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Fe pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljajo tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 20.

V Ljubljani, v soboto 25. januarja 1890.

Letnik XVIII.

Nekaj idej.

Št. Čudno naključje! „Vaterland“ pričenja v svoji 16. številki letošnjega leta priobčevati okrožnico sv. očeta o dolžnostih katoličanov. Na tisti strani pa ima tudi odlomek iz govora ogerskega ministra Baroša „o posvečevanju nedelj in praznikov“. Tam neupogljiva sila velike duše, tod medlo svetlucanje brezmejnega napuha; tam jasno odkrite rane človeštva, in večna zdravila za nje, tod zmedenost pojmov, iščoč si v frazah podpore. „Koder obnašanje ni več krščansko, koder naredbe niso več krščanske, tam se majó vsi temelji vsakega človeškega reda,“ tako govori samozavestno, avtoritativno namestnik Kristusov.

Počitek v nedeljah? — jaz osebno nisem za-nj. — Vsekakor nič ne teži s tako silo nižjih slojev družbe, kakor mnogoštevilni prazniki in nedelje. — Z vprašanjem o počitku ob nedeljah se bom jaz pečal. — Tako minister onstran Litve.

Le pečaj se, modri mož, a še preje prelistaj kak katekizem krščanski; pred vsem pa seveda kako studijo o zdravem razumu! A, ne šalimo se! Ali ni to brezbožno govoričenje najjasnejši dokaz, da je okrožnica o dolžnostih naših potrebna. Zastopnik vlade v krščanskem kraljestvu ima take nazore. In odobrala ga je cela zbornica. Evo vam, pod takim varstvom se vlada naše krščansko ljudstvo. In čudite se, da propada! Kje naj išče pojasnila, kje pomoči?

Še ga imamo — čuvaja resnice, ki jo tudi takrat brez strahu oznanja, ko jo teptajo v prab mogočniki zemlje, — branitelja pravice, ki jo z božjo avtoriteto razglasa zatiranec in trpinu. Petrov naslednik je, — oče človeštva! Ljudstvo ne vé, kaj je prav, ker so skrbeli in še skrbé trinogi, da se ne nauči resnice, da nekdanj priučeno pozabi. In to zato, da ne vé, kaj naj dela. Odtod nered, odtod

zló! — In trombe glas in cimbal zvenkot in piščal šumenje poje in kliče v vseh akordih zemlji, da so ti trinogi — kralji svobode — liberalci.

In v teh časih tem bolj umejemo, kaj je sv. cerkev, kaj je njen nezmisljivi varuh — sv. oče. Tem bolj umejemo neskončno važnost te ustanove za človeštvo. Kakor bliskov nebrój v temno noč, tako segajo od prvih dob človeštva do danes neštevilne ideje nekaterih nadarjencev v življenje. In sobratje njihovi si jih izbirajo in si z njimi bodré duha in polnijo srce. — In kakor v nravnem, tako je tudi v umskem življenju. Več je sence, nego svetlobe, več zlá nego dobrega, več zmot nego resnice. — Ni je skoro take brezumnosti, katere bi že ne bil kedó izrekel, katere bi ljudje ne bili verjeli, po kateri bi se ne bili ravnali. *Nescio, quomodo nihil tam absurdum dici potest, quod non dicatur ab aliquo philosophorum*, pravi že Cicero (De leg. 2., c. 10). — In ob njegovem času še ni bilo Jordana Bruna niti Kanta, niti Hegela, niti Schopenhauerja, niti Montegazze —; Cicero še ni poznal šovinistov, ni še vedel o liberalcih, najmanj pa o „konfessionslozarjih“. — To je bilo dano še-le oholim dedičem stare omike v 19. stoletju, koder životaré in po malem se dalje gibljó že vsakdo moško obrača glavo po svetu, češ: Kje je še kaj, da iznajdem; še češče pa: kje je kaj, da pobijem, da zanikam.

Večina novovekih matadorjev ni več nego živ minus. — Vsaka stopnja, ki jo mogočno postavi, zariše minus na zemljo, vsaka misel, vsak pogled, vsak migljaj njegovega jezika je — minus. In tako se polagoma odšteva vse, kar nam je dala romanska omika, kar nam je prineslo krščanstvo, kar so v njegovi obrambi dovršili veleumje. Tudi največja svota se z vednim odštevanjem uniči! In tako se je že tudi zgodilo. Ves dragoceni kapital, katerega si je človeški duh podpiran od Božje sile, nabral in prihranil, je porabljen. Ne pretiravam! Evo, do-

kaza! — Temeljna resnica v življenju vsakega posamnika in vsakega naroda je gotovo resnica, da je Bog. — In danes, kako je z njo? — Štiri orjaške minuse je navalil pred njo negativni duh: 1. Skepticizem. — O vsem se dvomi. Ničesar ni gotovega. Tudi to ne, kar s čuti zaznavam. Tudi to ne, da sem. Nič, prav nič! Pa pridi blizu takemu modri-janu, če moreš. S takim človekom je razgovor nemóžen. Klasično govori o njih sv. Tomaž (In IX. Metaph. I. VI.): *Derisibile est, quaerere rationem ab illo, qui nulla utitur ratione. Talis enim in hac disputatione, qui nihil significat, similis erit plantae. Animalia enim bruta etiam significant aliquid per talia signa.* — In teh ni najmanj med osvetljenci 19. veka.

(Dalje slédi.)

Dolžnosti katoličanov.

Okrožnica sv. Očeta Leona XIII.

vsem čestitim bratom patrijarhom, primatom, nadškofom in škofom katoliškega sveta, združenim s apostolsko stolico.

Čestiti bratje, pozdrav vam in apostolski blagoslov!

Nujno potrebno je, da se vrnemo k načelom krščanskim ter spremenimo svoje življenje, npravi in naprave narodov po krščanskih zapovedih. Vsak dan se kaže to bolj in bolj. Čim dalje bolj smo zašli od krščanstva: zato je pa tudi tem silneje narasla povodenj nezgod, ki nas stiska, takó da vsi dobro misleči le s strahom mislijo na sedanost in s trepetom gledajo v prihodnost. — Naša doba je sicer močno napredovala v gmotnih in zunanjih zadevah; toda zunanost, natorna moč in svetno bogastvo nikakor ne mogó zadovoljiti človeškega duha, čeprav storé življenje na tem svetu zlečno in prijetno. Na Boga mora biti uprto naše oko in vse naše hrepe-

LISTEK.

Kritiška pisma.

XI.

„Nunc est bibendum, nunc pede libero pulsanda tellus“, kajti mir, zlati mir vlada na desni in levi; mir se je vselil v nemška in češka srca na severu; mir, nič drugega, nego mir, narekuje Bismarcku povišani vojni budget; mir naročuje nove puške na Ruskem, in baš mir je zakrivil, da smo tako ponižni in mirni Slovenci pod érto in nad érto in da životarimo bojaželjni časnikarji le od danes do jutri, kajti nihče nam ne garantuje, da ne nadomesti večni mir našega dosedanjega, večkrat v istini nepotrebnega izzivanja. Baš ta sladki mir „urbi et orbi“ uničuje letos tudi nekdanjo nežno poezijo in prirojeno politiko našim sivolasi dedom na gorkem zapečku.

Kako prijetno je bilo sicer v zimskem času na zapečnem „forumu“! Ondi so kovali kmetski vojskovodje, pušé iz kratkocevnih pipic, ljute boje za bodočo pomlad, „ko bode tekla rdeča kri, — ki goni mlinske kamne tri“, in raz zapeček so slavili v na pol pozabljenih spominih naše slavne junake.

In sedaj pojema tudi ta kmetska poezija, saj stiskajo si dlane in poljubljajo se pri belem dnevu

naši Riegri in Plenerji, naši Lobkovci in Schmekali, in o češkem državnem pravu se kuje bajé že poetiška pravljica našim potomcem.

Dočim se bodo morali zadovoljevati pozni češki rodovi le s poezijo narodnega boja svojih davnih dedov, uživali bodemo mi, ki živimo v zanimivi dóbi narodnostnega sporazumljenja, že letos z objavljenjem zgodovinskih pergamentov, na katere so napisali naši severni bratje gospodujoče pravice svojih nemških sorojakov. Upajmo, da se bodemo okoristili tudi Slovenci s češko rahločutno radodarnostjo. Poslednje bi ne bilo niti posebno težavno, niti izvanredno izvirno delo.

Koliko neprilik, koliko bojev, koliko belega papirja in strupenega črnila nas je že veljala dosedanja narodnostna rabuka po vsi Sloveniji.

Povrhu izjavljamo, da ni bila nikdar lepša prilika za slovensko-nemško sporazumljenje na Slovenskem, nego baš sedaj. Naši Nemci bolehajo namreč že nekaj desetletij na stalni hripi, katero razširjajo le še v svojem „Wochenblatt“-u posameznim rojakom po deželi. Tudi njihova, v nekdanji „Simovi“, dóbi tako ponosna „Schulzeitung“ je v agoniji, vse rahločutno nemško slovstvo pa se zateka le še v otožno doneče „distihe“ g. Linharta pratike.

V istini žalostna osoda je dohitela naše Nemce! Ako jim ne prihitimo Slovenci s podvojenim dosedanjim usmiljenjem na pomoč, napovedala bode tudi

„ljubljska kazina“ konkurz. Že doslej so bile bajé razstavljene pri vsaki kazinski veselici najlepše pajkove mreže po dvorani na razgled, da so jih plesalci rezali s klaki in britkimi sabljami, na zadnjem plesu pa so pele bajé le še svetle sabljice.

Kdo more tajiti, da ni baš sedaj najprimernejše, ako napravimo Slovenci, sevéda iz golega usmiljenja, streho od svoje pretesne čitalnice — do otožne kazine, — in narodno sporazumljenje v „Narodnem domu“ je brez dvoma in brez ugovora zagotovljeno.

Kako pohlevno udani so naši Nemci v svojo sporazumljenja zahtevajočo usodo, dokazuje najbolje istina, da jih zapuščajo tudi zadnji dosedanja renegati na njihovem trnjevem potu in da izročajo svoje otemnele svetlinje le pristnim nemškim peresom.

Taka izvrstna pridobitev in pomoč za skrajno nemško silo je neki „philologus homo novus“, mož, ki čuje na jako poetiško ime, kajti zagotovil si je v „Schulzeitung“, že s svojim prvim spisom, v katerem trdi, „dass die Slovenen eine unausrottbare Neigung zur „Infaulenza“ haben“, trajno hvaležnost v Slovencih. Mi sicer ne moremo trditi, da bi nam bila znana razven poslednje uljudnosti tudi vsa „skrivna nagnenja“ našega slavitelja, saj tudi živ krst tega ne more zahtevati, da bi uvaževali one njegove zasluge, ki si jih je bajé pridobil na vseučiliščih kot bivši blagajnik nemških buršev „Gothov“.

nenje: to je najvišji zakon in smoter našega življenja. Saj smo ustvarjeni po podobi božji in naše srce hrepeni že ponatorno po Bogu. Bogu bližati se pa ni mogoče s telesnimi koraki, marveč edino le s hrepenenjem duše, ki misli in ljubi, kajti Bog je najvišja resnica in le duh spozna resnico. Bog je pa tudi najvišja svetost in izvir vseh dobrot; to pa more doseči le volja.

To velja o posameznih ljudeh; istotako pa tudi o človeški družbi, o rodbini in o državi. Kajti družba ni sama sebi namen in človek ne živi zavoljo družbe, marveč vsaka družbinska zveza je v to ustanovljena, da pomaga posameznikom doseči namen, ki ga jim je Bog dal. Taka družba torej, ki bi hotela le kopičiti svetno bogastvo in skrbeti le za lepo in prijetno življenje, v upravi in vseh javnih zadevah pa bi zanemarjala Boga ter se ne ozirala na npravne od Boga postavljene zakone, prav izvestno ne bi zadostila svoji nalogi in bi bila le na videz, ne pa v resnici prava družbinska zveza. — Očitno pa je, da ljudje dan za dnem prezirajo in zametavajo duhovne dobrrote, o katerih smo govorili in katerih ne moremo pridobiti brez žive vere in natančnega spolnovanja krščanskih zapovedij. Prezirajo je takó, da čim večji je napredek v gmotnem oziru, tem večji je nazadek, da, propast v višjih dobrotah. Prav posebno značilen dokaz za to vidimo v mnogoterih krivicah in zasramovanjih, s katerimi se prav dandanes večkrat popolnem jasno in odkrito ometava vse katoliško. Gledati moramo krivice in zasramovanja, kakešnih prejšnje, z duhom krščanske vere prešinjene dóbe niso poznale, pa bi jih gotovo tudi ne bile trpele. Dušno zveličanje prav mnogih je zaradi tega v največji nevarnosti. Vsled tega preti nevarnost tudi državam in kraljestvom. Kajti kjer nravi in naprave niso več krščanske, tam se majejo vsi temelji človeškega reda. Javni red ter mir človeške družbe ohraniti more le še surova sila. Toda kdo ne vé, kako slabotna je sila, če ji ne priskoči na pomoč vera. Znano je namreč, da more pač roditi hlapčevstvo, ne pa vesele pokorščine ter da sama v sebi skriva kalí najhujših prevratov. Jako žalostne reči je doživelo naše stoletje v tem oziru in ne vémo, če nas ne čaka še kaj hujšega. — Naša dolžnost je torej — časovne razmere nas glasno opominjajo — da iščemo zdravil, kjer so. Ta pa so: krščanski nazori ter življenje po krščanskih zapovedih in sicer življenje posameznika kakor vseh ljudij. Edino to nam more pomagati v revah in nadlogah, ki nas stiskajo in to edino nas more braniti proti pretečim nevarnostim. Mi pa, častiti bratje, ne smemo opustiti nobene prilike ter moramo poskusiti vse, karkoli more zopet vzbuditi ono krščansko zavest v mišljenju in ravnanju narodov. Že o drugih prilikah smo večkrat opozarjali na to; zdi se nam pa koristno o tem še obširnejše govoriti v sedanji okrožnici ter natančneje razložiti dolžnosti, ki jih nalagajo katoličanom časovne razmere. Prepričani smo namreč, da nič bolj ne pospešuje skupnih koristij narodov kakor zvesto spolnjevanje onih dolžnostij. Kaže se, da so dandanes vse, tudi najvažnejše in najsvetejše zadeve v nevarnosti. In prav lahko je

v eni ali drugi zabresti v zmoto ali dvom. Naša naloga, častiti bratje, je torej učiti in opominjati, kakor tirjajo časovne razmere, da more vsak najti pot do resnice. (Dalje sledi.)

Hus v svojem in v našem času.

III.

Politični razvoj do Husa na Češkem.

Nekaj črtic le prinesemo iz bogate češke zgodovine, da nam označijo politično stanje na Češkem za Husa. Iz početka je bila Češka samostojna, potem nekoliko navezana na moravsko kraljestvo Svatoplukovo. Pod Spitignevom I. so stopili z Nemci v dotiko in v cerkveno zvezo. Razni boji Čehov z Nemci so imeli po večini ta izid, da so Čehi čim dalje tem bolj prišli v nemške klešče. Najhuje jim je šlo v bojih z Otonom I. (938—973) in s cesarjem Henrikom III. (1036—1056), ko so morali Čehi nemško nadoblast priznati. Cesar Henrik IV. je prosil vojvodo Vratislava pomoči zoper upornega mejnega grofa Leopolda II.; in res ga Vratislav zmaga in dobi Avstrijo l. 1078., pa jo mora kmalu zapustiti.

Vencelj, sin Otakarja I., oženjen s hčerjo cesarja Filipa je dobil naslov in pravice kralja † 1253. Z nemško kraljico so prišli nemški dvorniki in večji nemški vpliv. Starejši sin kraljev je bil Vladislav, poročen z Jero, vojvodinjo avstrijsko in strijénico zadnjega Babenberžana Friderika II. († 1246), katera je upala podedovati vse avstrijske dežele. Vladislav, nje mož pa je umrl še pred očetom l. 1247 in češko kraljestvo je prešlo na brata Otakarja II. Otakar II. je še kot mejni grof moravski iskal vpliva na Avstrijskem. Ker ni bilo na avstrijskih tleh nobenega pravega gospodarja več, skušali so si prilastiti bavarski vojvode in solnograški škofje lepe kose dežele, kot nekdanje zakupe (feude). Tega pa kralj Vencelj in sin njegov mejni grof Otakar nista mirno gledala. Udarita na avstrijske pokrajine vsak s svojo vojsko in vse premagata l. 1253. Med tem se je poročil Otakar z Marjeto sestro zadnjega Babenberžana in je tako dobil neko dedno pravico do vseh avstrijskih in štajarskih pokrajin. Ker so Ogrji silili na Štajarsko, zapodili so jih vrli Štajarci l. 1259 in deželo kralju Otakarju II. poklonili. Ogrji so poskusili z vojsko, pa Otakar jih je slavno zmagal na moravskem polju l. 1260. Zdaj je bil Otakar na vrhu svoje sreče in slave, a postal je prevzet in je globoko padel. Zavrgel je svojo ženo Marjeto. Brž nato se poroči s Kunigundo ogersko, hčerjo kralja Bele.

L. 1269 je podedoval Otakar II. po koroškem vojvodi Urhu Koroško, Kranjsko, Furlanijo in Istrijo.

Ko bi bil Otakar držal se prave politike, nastalo bi bilo veliko slovansko kraljestvo od Jadranskega morja do poljskih planjav, a sreča ga je zapustila in izgubil je vse.

Ker ni hotel novega cesarja Rudolfa Habsburžana priznati, prišlo je do boja na moravskem polju, kjer je kralj Otakar II. 26. avgusta 1278. l. izgubil vojsko in življenje po izdaji moravskih čet pod poveljnikom Miloto.

Češko in Moravsko je ostalo njegovemu sinu Vencelju II. († 1305.) pod tem pogojem, da vzame Rudolfovo hčer Juto v zakon in da se sestra njegova Neža omoži z Rudolfovim sinom. Vse te nesreče in nove zakonske zveze so mogočno širile nemški vpliv po češki zemlji. Po smrti kralja Vencelja III. († 1306) so Čehi izvolili za svojega kralja Rudolfa, sina Albrehtovega, ki je pa že l. 1307. umrl. Nato izvolijo Čehi koroškega vojvodo Henrika in za tem Janeza, sina nemškega cesarja Henrika VII, ki je vzel v zakon Venceljno mlajšo sestro Elizabeto. Zdaj je bila Češka dežela popolno v nemških rokah.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. januarija.

Notranje dežele.

O grofu Hohenwartu piše „Politik“ k poročilu nekaterih listov, da bode zapustil politično delovanje: „Upamo, da bode grof Hohenwart ostal na svojem častnem mestu ter vodja skupne večine. Akoravno se bode zvršila sprava Čehov z Nemci, vendar bodo češki poslanci ostali zvesti konservativnim načelom, katera so jih vodila doslej. Upamo torej, da se tudi na desnici razmere ne bodo premenile.“

Posvetovanja. Jutri se zberó v Pragi volilci liberalnega veleposestva, dalje klubi konservativnega veleposestva, nemških in čeških deželnih poslancev, da se jim naznanijo vspehi spravni obravnave na Dunaji. Tudi Mladočehi imajo jutri svoje posvetovanje.

Združena nemška levica. Listi poročajo, da je dr. pl. Plener kot načelnik združene levice sklical klubovo sejo na dan 3. februarja, da jim bode pojasnil, v koliko naj se premeni postopanje levice vsled zadnjih spravni obravnave.

„Pro patria“ Tega društva namen je znan. Ta slabi namen so sedaj spoznali tudi tirolski konservativni Italijani. Doslej so se bratili italijanski konservativci s tržaškimi židi, a so se ohladili. Državni poslanec Bazzanella je odložil predsedništvo imenovanega društva.

Vnanje države.

Srbija. Iz Belegrada se poroča, da je ruski car regentom Ristiću, Belimarkoviću in Protiću ter ministrom Gruiću, Tavšanoviću in Milosavljeviću podelil višje redove.

Rusija. Ruska armada se je pomnožila za štiri nove polke donskih kozakov. Doslej je bilo te konjice petnajst polkov stalne armade. Vseh kozakov, ki so znani kot najboljši jezdeci, je edeninpetdeset polkov. — Iz Peterburga se poroča, da bode ruska vlada skrčila nemška posestva na jugu in zapadu. Zračunili so namreč, da imajo Nemci samo na jugu do sedem milijonov desetih zemlje in je še vedno nakupujejo. Iz Varšave pa se poroča, da bodo tudi s Poljskega izgnali več nemških izselnikov; ta naredba bode v prvi vrsti zadela tovarnarje in zemljiške posestnike. General Gurko je že izdal gubernatorjem v zapadnih pokrajinah ukaz, naj sestavijo natančne zapisnike v svojih okrajih stanujočih Nemcev.

Italija. Crispi je zapovedal vsem prefektom, naj zabranijo vsem novim delavcem dohod v Rim, kjer ni nobenega dela. V decembru so izgnali iz Rima tri tisoč delavcev, ki niso imeli dela.

(Dalje v prilogi.)

Konečno obljubujemo slavni „Schulzeitung“, da ji bomo postregli, ako napade njene Florijančke še kdaj slovenska „influenza“, tudi z doneski „von der Strasse“, in zapeli najnovejšemu filologu pesem o „Zgodovinskem begu v Egipt“. Za danes končujemo s Hamletom: „Ophelia, pojdi v samostan!“ Pseudonim.

V zvoniku.

II.

Gospod vrednik! Prepričan sem, da ne vlada absolutizem v Vaši podlistkarski literaturi. Zato bode te svojega „Pseudonima“ že potolažili, ako mu jaz v „zelje hodim“ in zaženem svoj zvon tjá med „kritična pisma“ njegova. Povem mu pa že naprej, da ga ne bodem žalil, ker vé, da je starejši od mene vsaj za 10 podlistkov. Le tako vmes bodem zadel s kembljem, a toliko ne, da bi se „viža“ zmešala.

Za danes bodem vredil samo svoje zvonove, da se bodo vjemali. Tri zvonove ima moj zvonik in v tri vrste mislim razdeliti naše kritike: a) prezgodnje kritike, b) kritike-vrednike in c) kritike „κατ' ἐξοχήν“.

a) Prve vrste kritiki so hudi. Ni jim zameriti: saj še mlada kri razgraja po njihovih žilicah. Kar vedó, znajo dobro porabiti. Kajpada natezajo večkrat

svoje misli na Prokrustovo posteljo: drugače bi ne mogli dosti povedati, ko bi se samo stvari držali. Posebno radi upotrebljajo slovnično vednost: te namreč so še nekako največ prinesli iz šole, katero so nedavno ostavili. Vendar dobre volje jim ne manjka.

b) Druge vrste kritiki so bolj univerzalni, kakor mora vredniška oseba sploh biti bolj univerzalne nravi. Povedó kaj o vsakem delci, ki izide. So pa takih kritikov kritike z večine obrabljene fraze, ki se končajo s stereotipnim finim papirjem in lepim tiskom. Tü pa tam pritaknejo tudi kako izvirnejšo misel, ako jim ravno pride na um, ali pa je slučajno prišla na njihova ušesa. To so pač kritiki, ki morajo vedno govoriti in soditi, dasi bi časih mnogo raje deli prst na usta. In še lastnosti teh kritikov ne smem prezreti, ki je odločilna zá-nje. Gledajo namreč — bodimo odkritosrčni! — na osebo: ali je pisatelj naročnik njegovega lista, ali je somišljenik njegov, ali celó njegov sotrudnik? To so interesi vitalnega vprašanja.

c) Tretje vrste kritiki so kritiki κατ' ἐξοχήν. Dela svoje stroke kritikujejo temeljito, časih celó preobširno (kadar namreč hočejo pokazati vse, kar znajo). Take kritike časih že niso kritike, ampak samostojne razprave. Klanja se jim vse: Αὐτὸς ἐστὶ! Kadar pa kritikujejo dela, ki ne spadajo v njih stroko, takrat so radi plitvi, nekaterikrat celó eno-

stranski. Vendar so kritike takih kritikov zvečine dobre, celó izvrstne. Le to moramo pristaviti, da brez predsodkov tudi niso vselej in zlasti to jim ne more v glavo, da bi kdo drugi utegnil kedaj pogoditi še kako pametnejšo.

A to je ravno Ahilova pēta kritikov, da estetika nima tako trdnih načel, kakor nekatere druge véde, n. pr. matematika. Dokler pa ni rešeno vsaj približno pereče vprašanje: Kaj je lepo? toliko časa bomo se morali že tudi mi Slovenci uklanjati šepajoči kritiki. Krščanskemu estetiku (še več: vsakemu estetiku, da le ni atejist, kar je prav za prav praktično nemogoče) je kaj naglo rešeno to vprašanje: zakaj absolutno lep je le Bog. A druga pa je: kaj je relativno lepo? V tem pridejo še krščanski estetiki časih v zadrego. In to zadnje vprašanje je ravno praktičnega pomena.

Ako imate torej v spominu napisani pregled Vašega podlistkarja, gospod vrednik! ali mi ne bode te hvaležni za ta „vademezum“? Da pa spoznate, kako izvrstno se ta kritična razpredelba uporablja v praksi, hočem Vam v bodoče mojo izumitev pojasniti s praktičnimi vzgledi. Za danes pa Vam dam za „vajo“ nalogo, da še enkrat preberete vse kritike in protikritike, ki ste jih priobčili v zadnjih dnevih pod črto in nad črto. Postavite vsakega kritika v eno izmed naštetih vrst in prepričali se bode te takoj, koliko veljá ta ali ona kritika?

Francija. Boulangisti zgubljajo tla pod nogami; zapuščajo jih najboljši pristaši, ker nimajo denarnih sredstev, ki so potrebna za agitacije. Le vprašanje časa je, kdaj se bodo boulangisti v zbornici združili s to ali ono stranko. — Antisemitizem se vedno bolj širi po deželi; imena starih rodov se javno proglašajo kot antisemitje. V soboto je bil volilni shod v Neuilly-ju; navzočih je bilo do 2000 volilcev. Shod je sklenil resolucijo: „Dva tisoč udeležencev izjavlja, da je družba v nevarnosti zaradi židovskega kapitala; v nobeni državi ne sme biti dve osebi, ki imate milijarde dočim drugi umirajo glada. Francija se mora oprustiti vseh tujcev, ki izjemajo deželo kot židje. — Finančni minister Rouvier je predložil ministerskemu svetu načrt o premembi zemljiškega davka. On namerava od obdelanih zemljišč več dobiti 45 milijonov, a znižati davke od neobdelanih zemljišč.“

Portugal. Razdraženost proti Angliji zaradi kos dežele v južno-vzhodni Afriki vedno narašča. Tako je angleška kraljica portugalskemu kralju Dom Karlosu I. poklonila dva višja reda, a ta ju ni hotel vsprejeti. Prišel se je med Anglijo in Portugalom že trgovski boj. Portugiški ravnatelj neke angleške družbe v Lisabonu je stopil iz službe. Portugiški trgovci odpovedujejo naročbe v Angliji. Tako so te dni štiri lisabonske trgovske hiše v Manchestru in Broadfordu odpovedale za deset milijonov frankov naročenega blaga. Vsi hišni posestniki v Lisabonu so odpovedali svoja zavarovanja pri angleških družbah. Časniki ne vzprejemajo angleških inseratov. Portugiške družine so poklicale domov svoje otroke, ki so se šolali v Angliji. Povsod se čuje: Ne kupujte od Angležev, ne prodajajte Angležem! Nasprotno pa so vsi Angleži v Portugalu gledé tega prepira na strani Portugalcev, ker se bojé zgube. V tej zmešnjavi je ministerski predsednik Serpa de Pimentel razpustil kortese, ker hoče pri novih volitvah dobiti več vladinih pristašev.

Portugal in Anglija. „Le Nord“ piše o angleško-portugalskem prepiru: Ultimatum angleške vlade nasproti Portugalu je eden onih drznih korakov, kakoršne navadno Anglija dela od časa do časa proti takim državam, ki se ji ne morejo ustavljati s svojo močjo. Takih korakov je v zgodovini mnogo znanih. Angleška politika torej še ne pozna prave omike. Toda soglasna obsodba tega silovitega koraka kaže jasno, da je vsaj nekoliko napredovala mednarodna pravost v evropski družbi. Ali se bode angleška vlada ozirala na to javno obsodbo? Portugal se more sklicevati na določbe berlinske pogodbe ter zahtevati razsodnika. Pravo preporna točka ni še rešena, in mogoče je, da se bode prepir poravnal mirnim potom.

Belgija. Trgovsko sodišče je razsodilo, da morajo lastniki premogokopov izvršiti svoje pogodbe, če tudi so delavci ustavili delo. V zadnjih tednih so uvozili nad 300.000 ton premoga iz Nemčije, Anglije in Francije.

Španija. V seji senata je izjavil Sagasta, da zadnja ministerska kriza ni imela političnega značaja. Senat je vsprejel adresu na kraljico povodom ozdravljenja kraljevega. Enako je govoril Sagasta tudi v zbornici poslancev.

Brazilijska. Začasna oblastna vlada brazilijska je naznanila rimski kuriji svoj sklep gledé ločitve cerkve od države ter dostavila, da hoče vzdrževati najboljše razmere z rimskim stolom. Vsled tega sklepa ne bodo več župniki sestavljali zapisnikov o novorojenecih, poročenih in mrtvecih. Kaj hoče nova republikanska vlada s tem korakom? Naselilo se

bode v deželi več nekatolikov in klativitezov; nasledki slabi pa tudi ne bodo izostali. Poroča se že, da se rédijo vrste pristašev nove vlade in množi število cesarju udanih državljanov. Celó zastopnik Zjedinenih držav je naravnost izjavil vojnemu ministru začasne brazilijske vlade, da njegova vlada ne prizna nove republike. Ako torej celó zmerni republikanci ne priznajo prostozidarskega dela, gotovo tega ne bodo storile monarhijske vlade.

Izvirni dopisi.

Iz Prage, 21. januarja. (Završetek pravnih obravnav. — P. Ign. Vrba, dr. Jan. Kozánek, msgr. dr. Škorpík in dr. Beda Dudík. †) Januarske obravnave završene so bile minolo nedeljo na Dunaji, ter torej zaključena častna sprava, na nobeni strani ni vitezov a tudi ne premaganih! Vsak prijatelj češkega kraljestva in države želi, da bi se nádeje, koje so se dvigale doslej nad obema narodoma liki meglene sence, kmalu premenile v golo istinost. Od 4. do 17. januarja zgodilo in storilo se je mnogo, da toli, kar pred štirinajstimi dnevi še nihče slutil ni. V istini že davno ni kraljestvo naše obračalo na-se pozornost stanovništva in razsodnega politika v tej meri, kakor te dni. Toda veliki nalog pripada stoprav deželnemu zboru, ki bode sklican v jeseni k daljšemu zasedanju, zlasti gledé narodno-gospodarskih zadev, mej kojimi nekdanj ni bilo razločka med Čehi in Nemci.

In jedva so peroti sprave zasumele po češki deželi, navdajajo z veseljem vsacega rodoljuba zopet druge novice. Prihodnji četrtek snide se naš deželni zbor k trodnevnu zasedanju, da odobri in potrdi stotisočni kredit za jubilejno deželno izložbo. Posebnega pomena je tudi to, da nadvojvoda Karol Ludovik, najvišja oseba za našim cesarjem v državi naši, prevzame pokroviteljstvo te izložbe, koje bode cesar sam, kakor je češkim voditeljem obljubil, otvoril osebno; istotako bode prisustvoval slavnostnemu otvorjenju muzeja češkega kraljestva, ter se gotovo pripelje na Češko že prihodnjo pomlad. A mnogo je tudi razširjena vèst o češkem koronanju, ki se je vršilo tudi pred sto leti. Voditelji češkega naroda pa so uverjeni, da nastanejo tudi boljši odnošaji za Čeha na Moravskem in Sileskem, osebito pa za Slovence na Štírskem in Koroškem. Gotovo so to radostne novice in želeti je samo, da bi tem sledile še radostnejše. Prospeh iz te sprave imeli bodete obe narodnosti, pa tudi vsa dežela, vse kraljestvo!

Poročal sem vam v poslednjem dopisu, kako nemilo je neizprosna smrt kosila tukaj prve dni novega leta med nadarjenim pisateljskim pokolenstvom. Jednake tožne vesti nam dohajajo iz sesterske Morave, koji je Morana prizadela te dni nenadomestljive izgube, da, smrtné udarce. Minoli torek spremili so na grobje vrli Hanaki v Skrbeni blizu Olomuca marljivega delavca v vinogradu Gospodovem in odličnega rodoljuba na narodnem polji, P. Ign. Vrbo, župnika skrbenskega, buditelja in svetnika ondotnega kmetstva, plemenitega moža, nesebičnega in iskrenega zagovornika narodnih pravic, neustrašnega stražarja katoliškega in domoljubnega prepričanja. Pokojni župnik Vrba je bil duša vsemu kmetijskemu gibanju in podjetjem, bodi-si obrtnim ali denarnim, na Olomuškem.

Župnik Vrba je bil goreč duhovnik in vnet oznanjevalec sv. vere, neustrašen rodoljub, znamenit politik in govornik, zlasti na taborih in v deželnem zboru moravskem. Kot novinar ravnal se je vselej po vzorih svojega stanu in spodbudi sv. Očeta Leona XIII. Na kmetiskih shodih je vedno poudarjal, naj se kmetiski ljud ne dá begati po husitskem in brezverskem rogoviljenji ter naj vztraje pri dragocenem volilu svojih pradedov. Imel je seveda vsled tega mnogo sovražnikov, ki so mu grenili njegove dni. Zanimljiva je dogodbica iz njegovega življenja kot taborskega govornika v 70. letih. Sklican je bil ljudski tabor blizu Slatenic, toda prepovedan od c. kr. okr. glavarstva. Ljud se je vzlic temu zbral, a orožniki so ga nasilno razpršili. Malo da ni tekla kri. Župnik Vrba prosi prisotne, naj pokleknejo. Na to jame Vrba, rekoč: „Molimo „Očenaš“ za naše prijatelje in neprijatelje!“ Ljud se odkrije in moli ter se mirno razide; bodali ga niso umirili, pač pa molitev! Pokojnik se je porodil 12. okt. 1836. leta v Pivinu na Moravskem kot sin kmetiskih starišev. Čast njegovemu spominu! (Konec sledi.)

Dnevne novice.

(Mestna davkarija ljubljanska.) Mestni magistrat opominja, da se imajo direktni davki pri mestni davkariji v Ljubljani po obstoječih določilih vplačevati v naslednjih obrokih in sicer: 1. zemljiški in hišno-razredni davek v dvanajst mesečnih obrokih, to je koncem vsakega meseca; 2. davek od hišne najemščine in petodstotni davek od davka proste najemščine v četrtnetnih obrokih naprej, in sicer dne 1. februarja, 1. maja, 1. julija in 1. okt. vsakega leta; 3. obrtnijski (pridobninski) davek v poluletnih obrokih naprej dne 1. januarja in 1. julija vsakega leta; 4. prihodninski davek v četrtnetnih obrokih koncem marca, koncem junija, koncem septembra in koncem decembra vsakega leta. Po preteklem plačilnem obroku se bodo zaostale svote, in ako davek za celo leto vsake davčne vrste več ko 50 gl. znaša, tudi postavne obresti eksekutivno izjavile.

(Napovedbe o dohodkih), kakor tudi naznanila o stalnih letnih plačah se imajo za odmerjenje dohodninskega davka za leto 1890 za ljubljansko okolico do 31. januarija t. l. izročiti pri ces. kr. okrajnem glavarstvu v Ljubljani.

(Nepoštena konkurenca), ki bega in vara ljudi, širi se vedno bolj. Ta konkurenca pretvarja zamanjost, naslov, ime ali druge znake kacega omiljenega izdelka, da tem načinom malovrednim izdelkom ali manjše cene gladi v javnosti pot in slepi občinstvo. Umazana konkurenca ponareja varnostne znamke, uničuje sploh zaupanje, posluhuje se reklame, ki izmišljeno pripisuje kakemu blagu ali izdelku lastnosti, kojih nima. Zoper tako konkurenco — piše nam ljubljanski trgovec — postopa naj se neizprosno v vseh poštenih krogih, da si pošteno delo pridobi zopet veljavo in pošten izdelek ne trpel škode.

(Slovensko gledališče.) Jutri dné 26. t. m. se bode v dvorani ljubljanske čitalnice predstavljala veseloigra v treh dejanjih „Ogenj ni igrača“. Spisal G. Putliz, poslovenil J. Cimperman. Prihodnja predstava bode v nedeljo dné 2. februarja. Igrala se bode izven predplačila in z znižano vstopnino burka s petjem „Danes bomo tiči“!

(Društvo „Pravnik“ v Ljubljani) ima, kakor smo že poročali, danes zvečer točno ob 7. uri v mestni dvorani redno glavno skupščino za letošnje leto.

(Domača umetnost.) V oknu prodajalnice g. trgovca Kollmana na glavnem trgu je razstavljena oljnata podoba tukajšnjega meščana, katero je slikal domači slikar g. Ludovik Grilec. Risanje in kolorit sta izvrstna in priporočata umetnika.

(Iz Logatca) se poroča, da so koze ponehale in se bode šolski pouk pričel zopet dne 27. t. m.

(Posvečevanje nedelje na Dunaji) se povsem strogo izvršuje, kakor nam svedoči nastopni dogodjaj: Minole dni je v dvornem gledišči nagloma zbolel za hripo igralec Schöne in se je torej mesto napovedane igre zglasila druga, in čuda čudom pripetilo se je vzlic Ben Akabi doslej nekaj nečuvnega v cesarskem gledišči. Radi postranih določb o nedeljskem posvečevanju, koje se na Dunaji točno izvršuje, ni bilo mōči tiskati družih glediščnih listov. Po ložah razdelili so torej pisane liste, na kojih so sluga brzo z olovko napisali in označili dotično igro („Marquis Villemerski“). In v Ljubljani?

(Umrli) je včeraj zjutraj v Zagrebu g. Franjo Žigrović-Pretočki, podkancler bivše kr. hrv.-slav.-dalmatinske dvorne pisarne, vitez železne krone III. razreda itd., star 75 let. Ta hrvatski narodni preporoditelj se je rodil l. 1814 v Križevcih ter je z Niemčičem in Vukotinovićem največ pripomogel, da se magjaronstvo v oni županiji ni razvilo do posebne veljave. V burnem letu 1848 je bil desna roka hrvatskega bana. Koliko so ga cenili njegovi sovremeniki l. 1848, kaže to, da so ga izvolili za protonotarja kraljestva. Leta 1855 je bil premeščen na Dunaj k tamošnjemu namestništvu, a l. 1861 se je zopet vrnil v domovino, katero je gorko ljubil. Leta 1864 je izdal knjigo „Das Selbstbestimmungsrecht Croatiens“, v kateri dokazuje, da Avstrija ne more in ne sme biti nemška ne magjarska. V svojih pesmih, katere je pozneje izdal, je žarkim ognjem opeval svojo domovino.

(Umrli) je dné 20. t. m. v Šmarijah na Goriškem župnik č. g. Fr. Leban, star 43 let. Dne 18. t. m. je umrl vikar v Brumi pri Gradišči č. g. Anton Marizza, star 80 let. N. v m. p.

Vsakako so kritiki velika dobrota vsakemu narodu, torej tudi slovenskemu. Zato Bog poživi pošteno kritiko! Ako so poleg zrnja tudi pleva, kaj to dé? Pleva odnese veter, zrno pa ostane. S kritikami se ravno čistijo nazori in če je koga zadela pušica, morda celó smrtna, potrka naj se na svoja prsa, rekoč: Otče, sogleših! Trma ni nikoli dobra, če je tudi „radikalna“. Kdor pa je preveč občutljiv, temu svetujemo — „kolovrat“. Učen ni pal z nebes še nihče, torej tudi literati ne. Tudi te bojazni ni treba imeti niti podlistkarju, niti dopisniku, da bode gradiva zmanjkalo za kritike. Dokler Slovenci vzdržujemo toliko listov, toliko časa se ni treba bati za literate. Kritike nam bodo vedno manjšale in boljšale naše liste. Literarni napuh je še hujši, kakor vsak drugi gledé na svoje učinke.

Vidite torej, gospod vrednik! da sem miren človek in da me že lahko spravite pod isto streho, kakor „Pseudonima“. Le povejte mu, da se ni treba bati in da brez potrebe straši s kemblji mojih zvonov, ki jih seveda ni ulival tisti zvonar, kateri s slovenskimi denarji podpira nemški „šulferajn“!

Zdaj pa sklenem za danes to svoje pisanje z željo, da se „florence“ ravno tako navadite, kakor se je navadil prepaha v zvoniku Vaš

Narobe Naprav.

(„Slavčeva maskarada“) Poroča se nam: „Slavčeva maskarada“, ki bode pustno nedeljo (dné 16. februarja) v prostorih čitalnične restavracije, obeta tudi letos, kakor druga leta, biti jako zanimiva in najmnogobrojnejše obiskana. Kakor čujemo, ukrepa odbor s pomočjo pomnoženega odbora vse potrebno, da ne bode nedostajalo najživahnejše zabave in da bodemo imeli priliko, na „Slavčevi maskaradi“ opazovati mnogo krasnih mask in lepih skupin. Vabila pričela se bodo razpošiljati takoj v začetku bodočega meseca. — Dné 2. februarja priredi „Slavec“ v Koslerjevi pivarni „plesni venček“.

(Bolniško in podporno društvo pomočnih uradnikov za Kranjsko) vabi na občni zbor, kateri se bode vršil dné 1. februarja t. l. ob polu 8. uri zvečer v „Weberjevi restavraciji“, Židovske ulice št. 2, s sledečim vsporedom: 1. Načelnikov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Poročilo preglednika računov. 5. Volitev odbora (7). 6. Volitev treh računskih preglednikov. 7. Posvetovanje in ukrepanje o predlogu glede preuredbe društvenih pravil. 8. Eventualni predlogi.

(Goriška ljudska posojilnica) je imela dné 23. t. m. občni zbor. Čisti dobiček 1514 gl. 75 kr. se je razdelil tako, da dobi ravnateljstvo postavni del 75 gl. 74 kr., deležniki 5% dividendo in v rezervni zalog ostali znesek 807 gl. V ravnateljstvo so bili izvoljeni: Dr. N. Tonkli, msgr. Kravanja, dr. Gregorčič, Fr. Ferfila in J. Berbuč; v nadzorstvo: Msgr. J. Marušič, dr. Rojic, Fil. Kramar, A. Kocijančič in J. Pirjevec. Ves promet je znašal 94.517 gl. 45 kr.

(Divjo mačko) so ubili včeraj po noči na ljubljanskem gradu v drvarnici, kjer se je hotela gostiti s kurami. Lepa žival je dolga 90 cm in težka 2½ klg.

(Poglavja o odpadništvu) se nemški listi ne dotikajo radi, ker je faktum, da njih stranka crpa iz odpadništva veliko moč; to je znano, in ni moči tajiti ali prikrivati. Tako n. pr. nam je poslal prijatelj „Gablonszer Ztg.“, koji list je objavil o renegatstvu celó uvodni članek, in razlogi za tako pisavo morali so biti silni. Osvetlimo si torej to! Nemštvo na Češkem propada samo radi tega, ker se Nemci izneverjajo svojemu rodu. Mnogi Nemci so nepopisno oškodovali s tem nemški narod, ker so zdaj bolj zagrizeni Čehi, nego ljudje s češkim imenom. „Toda običajno je,“ — nadaljuj elist, — „odpadniki so vselej najljutejši. To vidimo pri ruskem caru. Mati njegova in babica (stara mati) bili ste Nemki, v njegovih žilah je več nemške krvi, nego slovanske, in glej! Ta car prizadel je baltiskim Nemcem smrtni udarec. In koliko je odpadnikov med Nemci na Ögerskem! Veliki trgovec s prasci, ki je od nekda nosil ponosno nemško ime „Löffelholz“, prekrstil se je na „Esatara“, in kot poslanec je v zbornici fulminantno in pereče govoril zoper Nemce. Z ozirom na take pojave se povsem ne čudi jablonski list, ako je pravi nemški mož, kot je modroslovec Artur Schopenhauer, v svoji jezi nekoč vskliknil: „Skoro se sramujem, da sem Nemec.“ Škoda, da Schopenhauer ne pozná naših Talmi-nemcev po južnem Štirskem in slovenskem Koroškem, — sodil bi inace o Nemcih!

(Treba li vzajemnosti med učitelji in njih nadzornikom?) Pod tem zaglavjem objavil je časopis „Komenský“ jako izboren članek, v kojem pravi: „Občeznano načelo je, da za šolskega nadzornika ugaja samo človek dobrega značaja, koji se poleg temeljitih vednosti odlikuje z bogato skušenostjo, strokovno izobraženostjo, duševno bistrostjo in plemenitostjo srca, ki je nepristopen strastem in zlobnim jezikom, kedar se gré za to, da izvršuje pravičnost. Učiteljski poklic je težek in nestanovit. Marsikak učitelj naj dosledno prosi in zahteva, da bi stariši pridno pošiljali deco svojo v šolo, krajni šolski svet nakupil potrebnih učil itd., in takoj je vsa občina zoper njega. Kdo drugi se ima zanj potezati v tej zadevi, nego nadzornik?“ Naposled pravi: „Potrudi naj se vsakdo, komur je kaj ležeče na tem, da bi med učitelji in njih nadzornikom vladala sloga, ljubezen in oni nebeški mir, katerega ne more razdreti hudobni duh.“

Narodno gospodarstvo.

Zavarovalna družba za življenje „THE GRESHAM“ v Londonu.

Izšlo je letno poročilo o dné 30. junija 1889 sklenenem 41. poslovalnem letu te zavarovalnice za življenje, kakoršno se je naznanilo delničarjem pri rednem občnem zboru dné 10. decembra 1889. Iz njega posnamemo nastopne glavne podatke. Vspeli

minolega leta je bil jako ugoden. Vložilo se je pri družbi 5923 zavarovalnih ponudb o frankov 49.069.600 — ter se je izmed teh prejelo 5140 o 40.748.650 —, za katere se je napravilo primerno število polic. Dohodki premij odračunši znesek, ki se je izdal za protizavarovanja, iznašali so frankov 15.050.885-52 v katerih so obsežene premije prvega zavarovalnega leta z zneskom frankov 1.480.079-27. Bilanca obrestnega računa je iznašala frankov 4.277.633-34 ter je zvišala letni dohodek družbe, ako se vračuni dohodek premij na fr. 19.328.518-86. Tirjatev iz zavarovalnih polic za življenje je tokom leta nakazala družba v izplačanje v znesku frankov 8.515.351-56. Tirjatve iz delščinskih in mešanih pogodb itd., kojih zapadni rok je pretekel, iznašale so frankov 1.978.229-79. Za odkup polic se je izdalo frankov 1.571.691-04. Zavarovalni in rentni zakladi so se pozvišali za frankov 3.956.563-23. Skupna aktiva so iznašala koncem poslovnega leta frankov 106.578.528-96. Glavnica je bila naložena: frankov 1.774.504-27 v varnostnih papirjih angleške vlade, fr. 539.819-79 v varnostnih papirjih indijske in nasebinskih vlad, fr. 13.626.873-64 v varnostnih papirjih drugih držav, fr. 1.734.190-10 v železniških delnicah, prioritetah ter je jamčila za fr. 48.927.020-31 v železniških in drugih obveznicah, fr. 16.365.280-52 v hišnih lastninah, mej temi družbini biši na Dunaji in v Budimpešti, fr. 8.832.041-35 v zemljiško-vknjiženih dolgovih, in v raznih varstvenih papirjih fr. 14.778.798-98. (1)

Telegrami.

Lvov, 24. januarja. Zaradi hripe so morali zapreti šole v Samboru. Po poročilih iz Peterburga bode ruska vlada vprašala zdravnike o sredstvih, s katerimi bi se mogla zabraniti kolera iz Perzije.

Belgrad, 24. januarja. Vlada je poslala več zdravnikov v črnogorske naselbine pri Prokopljah, ker zelo umirajo izselniki.

Peterburg, 24. januarja. Vlada je izdala ukaz, da se mora s prihodnjim šolskim letom vpeljati v vseh privatnih šolah rusčina kot učni jezik.

Madrid, 25. januarja. Zbornica je s 143 glasovi proti 31 vsprejela prvi člen postavle glede splošne volilne pravice.

Atene, 24. januarja. Poučeni krogi se bojé, da bode v marcu na Kreti občna vstaja.

London, 25. januarja. Podtajnik Fergusson je rekel včeraj pri banketu; Portugal ne more zahtevati, da bi kako sodišče razsodilo prepis z Anglijo, in ta zahteva se tudi ne strinja z berlinsko pogodbo.

Listnica opravištvá:

G. J. K. v S.: Vplačali s tem vse za preteklost in sedanost, pa še za leto 91 imate 1 gl. na dobrem.

G. I. E. A. S. K.: Vplačano imate do 5. febr. t. l. Takrat se bode zgodila Vaša volja, če že ni drugače, pa prosimo, sporočite nam.

G. J. G. v S.: Moška je ta. Vse poravnano za preteklost in sedanost do konca t. l. Pa še dobra je mera. Hvala lepa! Pozdrav!

G. A. G. v Š.: Poravnano vse nazaj in vplačano za t. l. S. gl.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v m.m.
opazovanja	znakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	722-1	4-0	sl. jzad.	jasno	
24. 2. u. pop.	725-9	9-0	sl. zap.	"	0-00
9. u. zveč.	732-3	4-8	"	"	

Srednja temperatura 5-9° za 7-8° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)
25. januarja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88 gl. 55 kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16 % "	88 " 65 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 80 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 70 "
Akcije avstr.-ogerske banke	930 " — "
Kreditne akcije	323 " 75 "
London	118 " 20 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 37 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 56 "
Nemške marke	57 " 75 "

Slavnemu občinstvu uljudno priporočam svojo na novo vrejeno

čevljarsko delavnico

v Ljubljani ob sv. Jakoba nabrežji št. 17.

ter jamčim za trpežno blago, fino izvršeno delo in nizke cene S spoštovanjem

Franco Železnik,
čevljarski mojster.

(3—1)

Ta tovarna izdeluje po práv nizki ceni

cerkvene orglje in harmonije

Glasovi so silno lepi in sostava jako močna. Vplačevalni pogoji so ugodni.

Ceniki orgelj in harmonijev pošiljajo se zastonj.

V kratki dóbi 16 let narejenih je bilo blizo 300 novih orgelj, med temi bilo je več velikih, kar je najboljši dokaz o izvrstni z moznosti in reelnosti te tvrdke. (24—1)

Sveže

pustne krofe

priporoča (6—3)

vsak dan

J. FÖDERL-ova slaščična pekarna

Lingarjeve ulice — Ljubljana.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštne prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstrance, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognju pozlatim in posrebrim. Na blagovoljna vprašanja rado-voljno odgovarjam. (52—4)

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli šte. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštne prosto!

Ivan Kregar,

izdelovalec cerkvenega orodja in posode

Rimska cesta št. 11, Ljubljana,

naznanja prečast. duhovščini in sl. občinstvu, da je otvoril

pasarsko delalnico

ter se priporoča v izdelovanje najraznovrstnejšega cerkvenega orodja, kakor:

monstrance, ciborjev, kelihov, tabernakelj-nov, svečnikov, lestencev (lustr) itd., kate-ro obljubi izvršiti po najnovejši obliki, po poslanih vzorcih ali lastnem načrtu pošteno, lično, trpežno in po najnižji ceni.

Sprejemlje tudi staro orodje v popravo in pre-novljenje, posrebuje in pozlatuje v ognju. (7)

Ilustrovani ceniki so zastonj in franko na razpolago.

Priporoča svoje izdelke prečistiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (2)
Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike.
Stare orodje in posode jemlje v popravo.

Gospodarska tehtnica

odlikovana, nedosežna, dobra in po ceni z 10 klgr. nosivnosti, zagajeno jako trajna in natanka (kaže staro in novo težo) za čudovito nizko ceno le treh goldinarjev komad. Tudi zasebnikom pošilja proti gotovini ali povzetju

1/5 naravne velikosti.
„Klossovo opravilstvo s patentovanimi novostmi“ v Brnu. (10-7)
Ko bi blago ne ugajalo, povrne se denar.

Naznanilo.

Slavnemu p. n. občinstvu javljamo, da smo odslovili gosp. **J. Markiča** iz naše službe in da nima nikake pravice v imenu „Slovenca“ ali „Katol. Tiskarne“ sprejemati denar ali kaka naročila.

Opravništvo „Slovenca“ in „Katol. Tiskarne“.

Razpis službe.

Pri vredništvu „Slovenca“ vsprejme se takoj

stalen sodelavec.

Gospodje, spretni v peresu in pravilni slovenščini, izvedo natančneje pogoje pri opravništvu „Slovenca“ v Ljubljani, Seme-niške ulice št. 2.

Kašelj, hripavost, bronhij, bo-lezni vratu in pljuč ozdravljajo **katranove pastile** **lekarja Piccoli-ja v Ljubljani.** Škatljica 25 kr. Vnanja naročila izvršujejo se z obratno pošto. (8)

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, štorje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

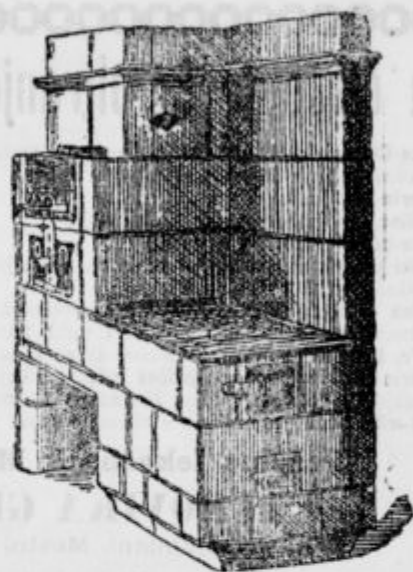
in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za gnojenje polja.

Naznanjam uljudno, da sem svojo odvetniško pisarno

v Novem mestu

v hiši g. AUG. LUSER-ja odprl.

Novomesto sredi januarja 1890.

Dr. J. SCHEGULA.

(7-6)

V varstvo in ohranitev ust in zobovja.

Dr. Fludova ustna voda, izvrstno sredstvo, ohranjuje zobe zdrave, ojačuje zobno meso, zabranjuje gnilobo ter lajša bolečine; steklenica 60 kr.
Anaterinova ustna voda, po Popu, steklenica 40 kr.
Popova anaterinova ustna voda, v steklenicah po 50 kr., 1 glđ. in 1 glđ. 40 kr.
Salicilna ustna voda, steklenica 50 kr.
Kothe-jeva ustna voda, steklenica 35 kr.
Rüssler-jeva ustna voda, steklenica 35 kr.
Paichel-jeva ustna voda, steklenica 1 glđ.
Dr. Heider-jev zobni prašek, najpriročajše, najbolj zdravo in ceno čistilo za zobe, s katerim se ohrani zobovje do visoke starosti zdravo! Škatljica 30 kr.
Salicilni zobni prašek, škatljica 30 kr.
Zobna pasta, odontosmegma imenovana, jako priljubljena in izvrstno čistilo za zobe in usta, v porcelanastih škatljicah à 60 kr.
Zobna pasta Popova, à 35 kr.
Zobna pasta Suin de Boutemardova, à 38 in 70 kr.
Zobna pasta Pfeiffermannova, à 1 glđ.
Zobna plomba Popova, s katero more vsakdo sam plombovati zobe, v kartonih à 1 glđ.
Odontin, izvrstno sredstvo zoper zobobol, steklenica 10 kr.
Zobne kapljice zoper najraznovrstnejši zobobol, steklenica 30 kr.
Cachu (ustne kroglice), v škatljicah po 30 kr.

Deželna lekarna „pri Mariji Pomagaj“

Ludovika Grečel-a,

v Ljubljani, Mestni Trg števil. 11.

(8)

Pustni krofi!

Podpisani usoja si čestito občinstvo opozarjati na fine

pustne krofe

kateri se bodo dobivali ves predpustni čas vsak dan pri podpisnem.

Tudi opozarjam na najfinejše vsak dan sveže

sladne pekarije.

Jakob Zalaznik

na Starem trgu št. 21.

(2-2)

Pustni krofi!

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, Giselastrasse 1,

v hiši društva.

Podružnica za Ogersko:

Pešta, Franz-Josefplatz

št. 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dne 30. junija 1889	frank.	106,578,528-96
Letni dohodki premij in obresti	"	19,328,518-86
Izplačila za zavarovalne in rentne pogodbe, za zakupnine itd. v dobi društvenega obstanka (1848)	"	219,930,701-87
V zadnji dvanajstmesečni poslovalni dobi vložilo se je pri društvu za novih ponudb, vsled česar iznaša v dobi društvenega obstanka skupni znesek vloženih ponudb	"	49,069,600-—
	"	1,610,827,280-—

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

(12-1)

pri

Gvidu Zeschko-tu

Tržaska cesta, št. 3.

Zobolek, prašek in pasta za zobe

preč. oo. Benediktincev
opatiše Soulas (Gironde).

Dom MAGUELONNE, pripor.

Največje odlikovanje: dve zlati svetinji: Bruselj 1880, London 1884.

Iznajdeno leta 1373 po priporji Pierre Boursaud.

Vsakdanja raba zoboleka oo. Benediktincev (po nekoliko kapljic na vodi) ozdravi in zabrani gnjilobo zob, jih obeli in utrjuje; okrepcuje in popolno ozdravi čelusti.

Zares močno ustrezemo našim p. n. eitatelem, opozorjé na to starodavno ter prekristno iznajdbo — najboljši in edini lek proti zobobolu.

Tvrška **SEGUIN** Bordeaux

(Francija)

ave Croix de Seguey 106 & 108.

Ustanovljena leta 1807.

Dobiva se v vseh lekarnah in prodajalnicah dišav.

(21)

Vspeakna sredstva za čišćenje in zboljšanje zraka v sobah.

Kadilni papir provzroči izredno prijetno in vstrajno vonjavo. 20 listov v zav. 10 kr.

Potpourri se nasiplje na oglje ali na vročo železno ploščo. Škatljica 30 kr.

Sobna dišava (parfum), razsiplje se po sobah, ima vonjavo raznovrstnih cvetie, stekleničica 70 kr.

Esenca iz smrekovine, provzroči, ako se razsiplje po sobah, prijetno gozdno vonjavo. Steklenica 60 kr.

Coniferen-sprit, Bittnerjev, stekleničica 80 kr.

V porabo za parfumovanje žepnih robcev, perila in obleke imam v zalogi najfineše francoske in angleške dišave v najraznovrstnejših cvetličnih vonjavah. Steklenice po 50 kr., 1 gl. in 2 gl.

Vijolični prašek, provzroči raztresen mej perilo najprijetnejšo vonjavo. V zavitkih à 15 kr.

Sachetes za parfumovanje obleke, perila, rokavic in razne oprave, v mnogih vonjavah. Zavitek 20 kr.

(8)

Deželna lekarna „pri Mariji Pomagaj“

Ludovika Grečela,

v Ljubljani, Mestni Trg šte. 11.

Za čišćenje in ohranjenje sveže kože.

Arnica-Glycerin-cvet, najboljši pripomoček proti trdi, razpokani in hrapavi koži, ohranja jo svežo in ozdravlja; v kositar, zavitku à 25 kr.

Glycerin-cvet, v lončkih à 25 kr.

Vaseline, bel in rumen, od 10 kr. višje.

Creme-celeste, od 10 kr. naprej.

Pariški prašek za gospe, bel in rosa, najbolj sloveča in najbolj fina pudra; v škatljicah à 40 in 50 kr.

Čistilna voda za obličje, zanesljiv pripomoček zoper pege na obrazu, žoltine, mazulčke in kožine spuščaje, 1 stekl. 70 kr.

Dr. Fr. Lengelovo brezovo mazilo, da se koža nežno ohrani, 1 stekl. 70. kr.

Glycerin-milo in Glycerin-vijolično milo, odlikuje se po čistosti, stalni vonjavi in najboljše vpliva na kožo; komad po 15, 25, 35, 40, kr.

Speik-milo, prav priljubljeno v ohranilo sveže in čiste kože pri gospodih, à 35 kr.

Deželna lekarna k Mariji Pomagaj

LUDOVICA GREČELA,

v Ljubljani, Mestni Trg št. 11.

(8)

Št. 761.

Razglas.

(3—2)

Pobiranje pasjega davka za leto 1890. pričelo se je s 1. januarjem in je plačati ta davek v okrožju ljubljanskega mesta od vsacega psa izimši one, kateri so za varstvo neobhodno potrebni. Lastniki psov naj si najpozneje

do 1. februarja 1890. leta

preskrbé letošnje marke, katere dobé pri mestni blagajni proti plačilu 4 gl. a. v.

Z ozirom na § 14 izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka se vsi lastniki psov opozarjajo, naj o pravem času vplačajo takso, ker bode konjač od 1. februarja letos počenši vse one pse polovil, kateri se bodo na ulicah nahajali brez letos veljavne marke.

Mestni magistrat ljubljanski,

dné 13. januarja 1890.

Št. 23.021.

Razpis službe.

(3—2)

Pri deželnega stolnega mesta Ljubljane magistratu je popolniti službinsko mesto

druzega inženirja

z letno plačo 1000 gl. in pravico do dveh v pokojnino vštavnih 10% petletnic.

Prošnje, v katerih je dokazati usposobljenost, kakoršne treba za državno stavbinsko službovanje, je vložiti

do 20. februarja letos

pri podpisnem magistratu in sicer potom predstojéče gospodske, če se prositelj že nahaja v javni službi.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

17. dan januarja 1890.

Župan: Grasselli.

ČEBELNO-VOŠČENE SVEČE

prodaja in razpošilja **PAVEL SEEMANN** v Ljubljani.

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čišćenje zob.

Nova ameriška

Lepota
zob.

zobna glicerín-crème

(preskušena od zdravstvene oblasti)

KALODONT F. A. Sarg-ov sin in drugovi,
c. kr. dvorni zalagatelji
na DUNAJI.

Dobiva se pri vseh lekarnah in parfumerijah itd. 1 komad 35 kr.

V Ljubljani pri lekarnarjih Erazmu Birschitzu, Vilj. Mayerju, Gabrijelu Piccoliju, Iv. Svobodi, pl. Trnkóczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju.

(52—26)

Lekarna

Trnkoczy

v Ljubljani

na Mestnem trgu poleg rotovža

priporoča

zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh boleznih krav, konj in prašičev.

Konje varuje ta štupa trganja po črevih. bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, plućnih in vratnih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka.

Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gl.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanju kolen, kopitnih boleznih, otrpnenju v boku, v krizi itd., otekanju nog, mehurjih na nogah, izvinjenju, tiščanju od sedla in oprave, pri sušici itd., s kratka pri vseh vnanjih boleznih in hibah. — Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., 5 steklenic z rabilnim navodom vred samo 4 gl.

Ta našeta zdravila se prava dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-jevi v Ljubljani

zraven rotovža

(6)

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.